

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **V. Y.,** zast. JUDr. Janem Bébrem, advokátem, se sídlem v Praze 5, Ostrovského 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 5. 2004, č. j. 60 Az 15/2004 - 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci stěžovatelky, JUDr. Janu Bébrovi, advokátu, se sídlem v Praze 5, Ostrovského 3, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 9. 1. 2004, č. j. OAM-6569/VL-10-08-2003, byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že během správního řízení o udělení azylu bylo nepochybně prokázáno, že důvodem žadatelčiny žádosti o udělení azylu je snaha ukrýt se před možným

jednáním majitele restaurace a jím najatých osob na Ukrajině, kteří po její rodině požadovali vydání finančních prostředků jako odškodné za to, že manžel nebyl schopen zabránit loupeži v restauračním zařízení. Rovněž vyslovila přání legalizovat pobyt na území ČR. Správní orgán rozhodující ve věci shledal naplnění podmínek ustanovení 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, v platném znění, a žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou. V odůvodnění rozhodnutí se správní orgán zabýval i podmínkami pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu.

Proti citovanému rozhodnutí podala žalobkyně opravný prostředek (žalobu), ve které se domáhala přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí správního orgánu. Měla za to, že v předchozím řízení o udělení azylu porušil žalovaný ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), a to tím, že se její žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení takovým způsobem, aby posílil její důvěru ve správnost jeho rozhodování, a proto žalobkyně nepovažuje napadené rozhodnutí za přesvědčivé, dále ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, když žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci, § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobce nepřesvědčilo o jeho správnosti a o postupu správního orgánu, žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy, § 16 zákona o azylu, neboť žalobkyně se domnívá, že zde nebyly naplněny zákonné důvody pro neudělení azylu a konečně § 91 zákona o azylu. Pokud šlo o skutkové důvody, odkázala žalobkyně na svoji žádost o udělení azylu a ostatní spisový materiál vztahující se k její žádosti o udělení azylu. Na závěr své žaloby popsala důvody odchodu z Ukrajiny a podotkla, že její život na Ukrajině byl přímo ohrožen ze strany mafie. Žalovaný měl její situaci posoudit i z hlediska ustanovení § 14 a § 91 zákona o azylu. Žalobkyně navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 24. 5. 2004, č. j. 60 Az 15/2004 - 17, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval obsah správního spisu a uvedl, že z hlediska žalobkyní uváděných důvodů žádosti o udělení azylu se krajský soud zcela ztotožňuje s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu. Důvody uváděné žalobkyní nelze podřadit pod důvody uváděné v ustanovení § 12 zákona o azylu. Dále konstatoval, že žalobkyni bylo umožněno před vydáním rozhodnutí se seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí, navrhovat doplnění dokazování a z protokolu o pohovoru s žalobkyní, který byl za účasti tlumočníka veden v ruském jazyce dne 7. 1. 2004 vyplynulo, že na závěr pohovoru byla žalobkyně vyzvána k seznámení se se všemi podklady a k jejich doplnění. Shrnul, že správní orgán před vydáním rozhodnutí o žádosti žalobkyně o udělení azylu si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a spolehlivě zjistil skutkový stav, v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl podrobně, ze kterých skutečností vycházel, a podle kterých právních předpisů rozhodoval. Správní orgán se tedy zabýval žádostí žalobkyně odpovědně a svědomitě. Rozhodnutí žalovaného má náležitosti správního rozhodnutí včetně toho, že rozhodnutí bylo vydáno oprávněnou osobou. Ve správním spise je uložen originál napadeného rozhodnutí s razítkem, uvedením jména, příjmení, funkce a podpisem ředitele odboru PhDr. T. H. Z těchto důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že ji podává ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s Namítala především, že Krajský soud v Ostravě posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem. Dále uvedla, že shledala vážná procesní pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu. Žádala o ustanovení bezplatného právního zástupce a osvobození od soudních poplatků. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 9. 2004, č. j. 60 Az 15/2004 - 34, byl stěžovatelce ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti, JUDr. Jan Bébr, advokát, se sídlem v Praze 5, Ostrovského 3. Současně byl tento zástupce vyzván k doplnění kasační stížnosti o údaj o tom, v jakém rozsahu je rozsudek krajského soudu napadán a o důvody kasační stížnosti specifikované v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 10. 2004 stěžovatelka uvedla, že důvody kasační stížnosti spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále uvedl, že trvá na zjevné nedůvodnosti stěžovatelčiny žádosti o azyl. Její osobní pocit ohrožení běžnou kriminalitou v zemi původu ani legalizaci pobytu na území ČR nelze řešit využitím institutu azylu sloužícího k ochraně politicky pronásledovaných uprchlíků. Důvody kasační stížnosti jsou podle názoru žalovaného správního orgánu formulovány natolik obecně, což způsobuje absenci povinné náležitosti kasační stížnosti, a to stížnostních bodů podle § 106 odst. 1 s. ř. s. Správní orgán neshledal důvody k přiznání odkladného účinku a navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, či zamítl a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatelka dovolává právních důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud,

který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

V předmětné věci Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zjistil, že stěžovatelka podala dne 18. 12. 2003 žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že z Ukrajiny odjela s manželem ze strachu před vydíráním ze strany soukromých osob. Manžel pracoval jako strážný ve firmě, kde někdo neznámý ukradl peníze a auto. Poté přišli k nim domů lidé požadující za ukradené věci peníze nebo byt. Na policii se o pomoc s manželem neobrátili, rozhodli se odjet do ČR. Nyní o azyl žádá kvůli legalizaci pobytu na území ČR. V protokolu o pohovoru k žádosti o azyl ze dne 7. 1. 2004 uvedla tytéž skutečnosti. Na závěr uvedla a svým podpisem potvrdila, že nežádá doplnění a s obsahem protokolu o pohovoru souhlasí.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud, a tyto orgány správně dovodily, že se nejedná o důvody vymezené § 12 zákona o azylu, neboť se nejednalo o pronásledování z tam vymezených důvodů; označené problémy stěžovatelky pod důvody azylově relevantní podřadit nelze.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem, neboť ani podle názoru zdejšího soudu stěžovatelka neprokázala, že je pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Stěžovatelkou tvrzené obavy z nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, které by jí mohly způsobit soukromé osoby, nemůže Nejvyšší správní soud akceptovat, neboť v jejím případě se nejedná o pronásledování ve smyslu zákona o azylu. V dané věci lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, kde bylo konstatováno, že „*skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny*“. Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě zjevně nebylo, neboť jak stěžovatelka sama uvedla, žádné oznámení na policii neučinila. Za této situace nelze dovozovat, že by orgány státní moci na Ukrajině nebyly schopny účinnou ochranu stěžovatelce poskytnout, když ona sama nepodnikla kroky, které by k takové ochraně mohly vést.

V posuzované věci rozhodnutí správního orgánu obsahuje pouze výrok o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně neodůvodněné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. V rámci odůvodnění se však správní orgán vyjadřuje rovněž k důvodům udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu (a konstatuje, že stěžovatel důvody pro uplatnění azylu podle cit. zákonného ustanovení nesplňuje) a § 14 zákona o azylu (a konstatuje, že azyl podle cit. zákonného ustanovení neuděluje). V rámci daného případu je nutno konstatovat, že správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu a současně se v rámci odůvodnění vyjadřoval (a věc posuzoval) i podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) zákona o azylu. Pokud totiž z řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení – zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu pro některý z důvodů předvídaných v ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona o azylu zjišťován není, stává se část odůvodnění rozhodnutí správního orgánu (zabývající se důvody azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu) nadbytečnou ve vztahu k výroku podle § 16 zákona o azylu (a fakticky je s ním v logickém rozporu). Toto formální pochybení správního orgánu zůstává však bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a nezpůsobuje ani jeho nicotnost. Byť se krajský soud tímto nedostatkem napadeného rozhodnutí žalovaného nezabýval, nelze mu vytknout nezákonný postup, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že se zcela přesvědčivě vypořádal s výrokem napadeného rozhodnutí, který v něm byl správně obsažen, tedy s výrokem, že žádost stěžovatelky byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Pro stěžovatelku z toho však vyplývá, že v případě, kdy její žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže se v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, neboť o této formě azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto.

Jak již bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nelze akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jejím případě se nejedná o splnění azylově relevantních ustanovení zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmikoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Vždy je třeba se zabývat podstatou tvrzených důvodů pro udělení azylu, kterými jsou v případě stěžovatelky zejména důvody osobní a ekonomické. Jakkoliv by tyto důvody byly závažné, nelze je považovat za důvody azylově relevantní. Ostatně nutno rovněž zdůraznit, že stěžovatelka se ani nedomáhala poskytnutí ochrany u příslušných orgánů domovského státu, jak již vyjádřil Krajský soud v Ostravě v odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že posouzení právních otázek soudem nepovažuje za nesprávné a důvod tvrzený stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

Odměna zástupci stěžovatelky, JUDr. Janu Bébrovi, advokátu, se sídlem Ostrovského 3, Praha 5 - Smíchov, byla stanovena za dva úkony po 1000 Kč (příprava a převzetí zastoupení podle § 11/1b, doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 10. 2004 - § 11 odst. 1 písm. d/ ve spojení s ustanovením § 9 odst. 1 písm. f/ vyhl. č. 177/1996 Sb.) a paušální částka 2 x 75 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.), celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatelky vyplacena do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. července 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu